

ВІЙСЬКОВА АКАДЕМІЯ (м. ОДЕСА)
Кафедра гуманітарних та соціально-економічних дисциплін

**СУЧАСНА ОСВІТА І ПРОФЕСІЙНА
ПІДГОТОВКА ВОЇНІВ: ТРАДИЦІЇ, ІННОВАЦІЇ
ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

**Збірник тез доповідей
учасників науково-практичного семінару**

25 квітня 2024 року

м. Одеса

*Рекомендовано до поширення через мережу
Інтернет на засіданні кафедри гуманітарних
та соціально-економічних дисциплін
протокол No 9 від 29 квітня 2024 року*

Керівник семінару:

Остапчук Т. – завідувач кафедри гуманітарних та соціально-економічних дисциплін, полковник, кандидат педагогічних наук.

Редакційна колегія:

Майданюк І. – доцент кафедри гуманітарних та соціально-економічних дисциплін, кандидат економічних наук.

Паскалова М. – доцент кафедри гуманітарних та соціально-економічних дисциплін, кандидат філософських наук, доцент.

Модератор семінару:

Білоножко Н. – викладач кафедри гуманітарних та соціально-економічних дисциплін, старший лейтенант.

Сучасна освіта і професійна підготовка воїнів: традиції, інновації та перспективи розвитку: збірник тез доповідей учасників науково-практичного семінару (25 квітня 2024 року) / за заг. ред. Т. Остапчука, С. Майданюка, М. Паскалової. Одеса: Військова академія (м. Одеса), 2024. 111 с.

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Військової академії (м.Одеса)
протокол No 8 від 30.04.2024 р.*

У збірнику представлені тези доповідей, повідомлень та виступів учасників науково-практичного семінару «Сучасна освіта і професійна підготовка воїнів: традиції, інновації та перспективи розвитку». У публікаціях учасників висвітлено теоретичні та практичні проблеми сучасного стану та перспективи розвитку освіти взагалі та професійної військової освіти зокрема; наведено досвід фахівців у пошуку ефективних шляхів удосконалення освіти в сучасних соціально-економічних умовах.

© Військова академія (м. Одеса), 2024
© Т. Остапчук та ін., 2024

прагне до збереження навколишнього середовища та забезпечення благополуччя для майбутніх поколінь.

Фіник Вікторія,

*ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»,
м. Одеса*

Петінова Оксана,

доктор філософських наук, професор

*ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»,
м. Одеса*

КРИТИЧНА ФІЛОСОФІЯ ПАУЛО ФРЕЙРЕ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ОСВІТИ МАЙБУТНЬОГО

У сучасній педагогічній думці проведено низку досліджень, присвячених життєдіяльності видатних педагогів, які залишили по собі важливу спадщину та були дуже активними в тих галузях, які вони представляли. Незважаючи на розвиток педагогіки в Україні та значну кількість опублікованих досліджень, є одна постать, біографія та творчість якої, на нашу думку, заслуговує увагу вчитачів. Це бразильський педагог Пауло Фрейре.

Пауло Фрейре – видатний бразильський педагог і психолог, професор Папського католицького університету, голова відділу народної освіти Сан-Паулу, почесний професор 29-ти університетів Європи та Північної Америки; реформатор шкільної освіти в Бразилії.

П. Фрейре розширює простір освіченості і грамотності, оскільки вважав, що кожна людина має здібність оцінити навколишній світ, критично розуміти реальність самої себе і соціального життя, з'ясувати протиріччя, причини і наслідки, трансформувати реальність шляхом практичних дій. Він визначив сенс екзистенційного досвіду людини у освіті, оскільки з дитинства людина долучається до світу на підставі різноманітного досвіду у взаємодії зі старшими, з родиною. Філософ засуджує офіційний шлях подолання неграмотності у світі гноблення. Слід подолати традиційно державний і колоніальний погляд на освіту і виховання, усунути владу правлячої «еліти», погляд на пригноблених як на об'єкт освіти і виховання, на людину як річ.

Критична педагогіка П. Фрейре складається з постулювання проблемно-орієнтованої освіти, антропологічного тлумачення культури, концепції людської гуманності, критичної свідомості та моделювання ідеалу викладача. У своїй революційній праці «Педагогіка пригноблених» Фрейре наголошує, що освіта – це політичний акт, пов'язаний із проблемою соціальної зміни – подолання несправедливості у світі. «Політичність» освіти передбачає характер відносин викладач/студент, зміст навчального плану, методи викладання, дискурс в аудиторії (як взаємодіє об'єкт та суб'єкт, чи існує відчуття свободи), тести, оцінки, методи покарання, фізичні умови (тип приміщення, освітлення, опалення), пріоритети у фінансуванні. Фрейре розробив концепцію освіти як практики свободи, що ґрунтується на «усвідомленості» та критичному мисленні як основи будь-якої пізнавальної діяльності.

Розвиток «усвідомленості» (conscientizacao) має стати результатом проблематизуючого навчання. Усвідомленість розглядається як акт пізнання, що відкриває реальність. Усвідомленість означає розуміння соціальних, політичних та економічних суперечностей і формування стратегії дії проти пригноблюючих елементів дійсності. Усвідомленість, таким чином, – це критична свідомість.

Пауло прагнув змінювати традиційні підходи до освіти та сприяти розвитку критичного мислення учнів. Фрейре вважав, що освіта повинна бути інструментом для зміни суспільства та боротьби з соціальною нерівністю. У контексті розвитку освіти майбутнього, ідеї Фрейре

можуть бути дуже корисними. Він підкреслював важливість співпраці між учителем і учнем, взаємоповаги та спільної побудови знань. Його концепція "освіти для свободи" стимулює учнів до самостійного мислення, критичного аналізу та дії.

Основними принципами філософії Пауло Фрейре є демократизація освіти, визнання культурної різноманітності та партисипативний підхід до навчання. Ці ідеї можуть стати основою для розвитку сучасних освітніх програм, які сприятимуть формуванню громадянської активності, толерантності та соціальної відповідальності учнів.

1. Критичне мислення: Фрейре підкреслював важливість розвитку критичного мислення серед учнів. Він вважав, що освіта повинна сприяти критичному аналізу соціально-політичних реалій та вихованню активних громадян, які можуть змінювати своє середовище.

2. Діалог та співпраця: Фрейре підкреслював значення взаємодії між вчителем і учнем як рівноправних партнерів у процесі навчання. Він пропонував модель освіти, де взаємодія, спільна думка та діалог стають основою навчального процесу.

3. Емансипаторська освіта: Фрейре прагнув до емансипаторської освіти, яка сприяє звільненню людини від соціальних утисків та побудові справедливого суспільства. Він вважав, що освіта повинна допомагати людям розуміти свої права та обов'язки, а також боротися за соціальну справедливість.

4. Контекстуалізація навчання: Фрейре поглибився у контекст своїх учнів, розуміючи їх життєві реалії та проблеми. Він прагнув до інтерактивного навчання, яке базується на конкретних ситуаціях та досвіді учасників.

Отже, в контексті розвитку освіти майбутнього філософія Пауло Фрейре може слугувати важливим джерелом натхнення для створення нових педагогічних практик, які сприятимуть розвитку критичного мислення, соціальної взаємодії та активної громадянської позиції серед учнів. Застосування принципів критичної педагогіки у навчальних програмах може допомогти створити більш інклюзивне та справедливе освітнє середовище, де кожен учень матиме можливість розвиватися та виявляти свій потенціал. Концепція Павла Фрейре є дуже актуальною і перспективною для подальшого розвитку світу, особливо в контексті освіти. Його ідеї про критичне мислення, емпатію, активну громадянську участь та освіту як практику свободи можуть стати основою для створення більш справедливого, інклюзивного та емансипаторського суспільства. Вона може виступати як важлива дороговказ для подальшого розвитку освіти та суспільства в цілому, сприяючи формуванню більш свідомого, етичного та солідарного світу.

Горошко Олександр,

Військова академія (м. Одеса), м. Одеса

ОСВІТА В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Зараз комп'ютерні системи та телекомунікаційні мережі впровадженні в усі грані суспільного життя, та є невід'ємним атрибутом діяльності фахівців будь-якої галузі. Вони є рушійною силою економічного зростання і водночас джерелом нових інформаційних проблем. Зі збільшенням інформаційних потоків, майже неможливо уявити взаємодію державних підприємств, банківських структур, інших організацій та їхніх співробітників без комп'ютерних засобів телекомунікації. Проходять кардинальні зміни практично у всіх галузях суспільного життя та виробничої діяльності які пов'язані зі становленням суспільства знань, впровадженням електронного урядування.

В умовах становлення інформаційного суспільства та впровадження електронного урядування комп'ютерні уміння стали головною складовою майже усіх видів діяльності, а отримані у попередні роки знання швидко застарівають та потребують оновлення. Ці чинники розширюють й посилюють вимоги до комп'ютерної освіти. Особливої уваги потребують

НАПРЯМ 4
МІСЦЕ ТА РОЛЬ ПСИХОЛОГІЇ В СУЧАСНІЙ АРМІЇ

Бендіна Олег ФОРМУВАННЯ СТРЕСОСТІЙКОСТІ В МАЙБУТНІХ ОФЦЕРІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН ВІЙСЬКОВО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ	64
Білоножко Наталія ПСИХОЛОГ В СУЧАСНІЙ АРМІЇ	65
Вигівська Оксана, Супрученко А. ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ БІЙЦІВ СПЕЦІАЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ	67
Герєга Світлана ЕВОЛЮЦІЇ ПОНЯТТЯ ТОЛЕРАНТНОСТІ В ЄВРОПЕЙСЬКІЙ ТРАДИЦІЇ	68
Горицька Олена СВІТОГЛЯДНА ТРАНСФОРМАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ В ПЕРІОД ВІЙНИ	69
Єрмакова Світлана, Острячко Богдан ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОГО СУПРОВОДУ В ЮРИДИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	70
Жигалкіна Наталія ДОСЯГНЕННЯ ПРОФЕСІЙНОГО УСПІХУ: СКЛАДОВІ ЕМОЦІЙНОГО ІММУНІТЕТУ	72
Іванова Оксана СОЦІАЛЬНИЙ СУПРОВІД ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	73
Івасюк Анна СИМПТОМИ ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРАННЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯ: ПСИХОПРОФІЛАКТИКА ТА КОРЕКЦІЯ	74
Лукашук Каріна ПСИХОЛОГІЧНА ГОТОВНІСТЬ ОСІБ ДО РИЗИКУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	76
Серга Миколай УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРА В УМОВАХ РОСІЙСЬКОЇ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ	77
Снігур Людмила, Беспалько Дар'я ПІДГОТОВКА МОЛОДІ ЯК ФАКТОР ОБОРОНОЗДАТНОСТІ КРАЇНИ	78
Танасова Лілія ОСОБЛИВОСТІ ПОДОЛАННЯ СКЛАДНИХ ЖИТТЄВИХ СИТУАЦІЙ У ОСІБ З РІЗНОЮ ЖИТТЄВОЮ МОДАЛЬНІСТЮ	80
Шевченко Марина МІСЦЕ ТА РОЛЬ ПСИХОЛОГІЇ В СУЧАСНІЙ АРМІЇ	81

НАПРЯМ 5
ФІЛОСОФСЬКО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ

Балачук Карина, Халапсіс Олексій ЕТИКА ДІЯЛЬНОСТІ СЛІДЧОГО В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	83
Воротник Марина, Халапсіс Олексій ПРАВО КОНЦЕПЦІЇ ПРОСВІТНИЦТВА	84
Дерняєва Ольга, Сидорська Крістіна, Сидорський Олександр АНАЛІЗ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ У ФОРМУВАННІ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВІЙСЬКОВИХ ФАХІВЦІВ	86
Єрмакова Світлана ГУМАНІСТИКА ЯК ЧИННИК ВПЛИВУ НА СМИСЛОЖИТТЄВУ СФЕРУ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА	88
Іванцов Віталій ЧОМУ ВИХОВНА СИСТЕМА А. С. МАКАРЕНКА БІЛЬШЕ НЕ АКТУАЛЬНА?	89
Кадієвська Ірина, Федоришина Євгенія ЗНАЧЕННЯ ТА РОЛЬ ФІЛОСОФІЇ В РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ	90
Кадієвська Ірина, Садовник Вікторія ДУХОВНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ	91
Коц Альона, Халапсіс Олексій ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА СУДДІВ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ	93

Кравчук Наталія АСПЕКТИ ДІЛОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ	94
Павцьо Інна, Халапсіс Олексій КОНЦЕПЦІЯ ПРИРОДНОГО ПРАВА	95
Паскалова Марина КУЛЬТУРА СПІЛКУВАННЯ У ВІЙСЬКОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ	97
Прудовський Андрій, Халапсіс Олексій СПІВВІДНОШЕННЯ ПРАВА І МОРАЛІ	99
Рабокоровка Ганна ФІЛОСОФСЬКИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ	101
Самойлова Полина, Петінова Оксана ФІЛОСОФІЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В КОНТЕКСТІ ОСВІТЯНСЬКОЇ ПРОБЛЕМАТИКИ	102
Фінік Вікторія, Петінова Оксана КРИТИЧНА ФІЛОСОФІЯ ПАУЛО ФРЕЙРЕ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ОСВІТИ МАЙБУТНЬОГО	104
Горошко Олександр ОСВІТА В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ	105